

SUPERPODERS

A BELLOVIDERE de Talló



QUÈ CAL SABER ABANS DE COMENÇAR?

Teniu a les mans el **joc dels superpoders a Bellovidere**. Amb aquest joc descobrirem el més representatiu del **Parc Natural del Cadí-Moixeró** i els personatges més singulars de la història de **Bellver** i de la comarca.

Tenim el repte d'aconseguir posar-nos a la pell d'aquests personatges i activar quatre superpoders entre tots per descobrir un gran enigma.



Us proposo una sèrie de proves que s'han de realitzar de manera individual i altres que millor investigar-les en grup i posar en comú el que hem descobert entre tots al final del joc.

Per saber què cal fer en tot moment, us ajudaran aquests dibuixos que trobareu en tot el quadern:



INFORMACIÓ



OBSERVAR



MOURE'S



RESPONDRE



OBRIR FINESTRA



REFLEXIONAR

Espero que gaudiu tan com jo de la descoberta d'aquest impressionant patrimoni!

Benvinguts nois i noies, aniré al gra: tenim una missió! Cal resoldre l'enigma de Bellovidere.

Tot ve d'un document de gran importància que em va caure a les mans un dia que vaig anar a l'arxiu a acompanyar la meva germana. En un prestatge hi havia un munt de papers antics i al damunt de tots en vaig veure un que em va cridar l'atenció.

Era molt antic i no es podia llegir bé del tot perquè hi faltaven unes paraules que s'havien esborrat. No vaig poder desxifrar-lo.

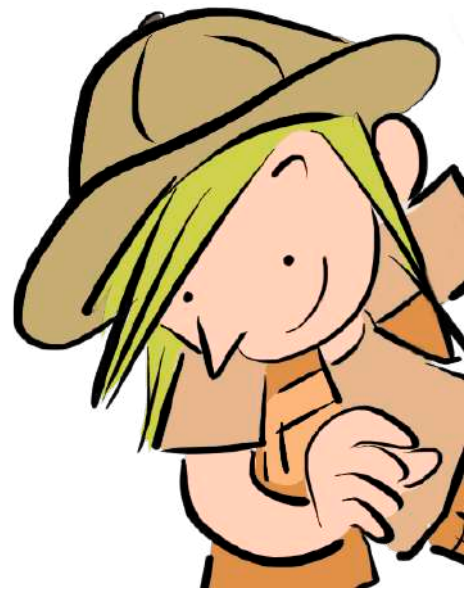
L'any .---- .---- .----, Nunó Sanç de Rosselló i Cerdanya va construir el castell de Bellver sobre el puig de -...-...-...-...-...-..., al costat del riu Segre, un punt estratègic a la frontera amb el comtat d'Urgell i en el camí entre Puigcerdà i la Seu d'Urgell, que era l'antiga strata -...-...-...-...-...-... La població es va convertir en un centre important del territori i s'hi va establir una -...-...-...-...-...-... o poble d'on deriva el nom de la comarca.

Perdó, em presento, sóc la **SP**, la **SuperPoders**, que és tal com en diuen els meus amics, ja que sempre intento utilitzar poders amagats per resoldre enigmes.

De fet, si sou aquí és perquè heu llegit la carta en què us demanava ajuda.

Sabeu què penso?

Que tots i totes som herois i heroïnes que només ens cal activar alguns superpoders que ja tenim.



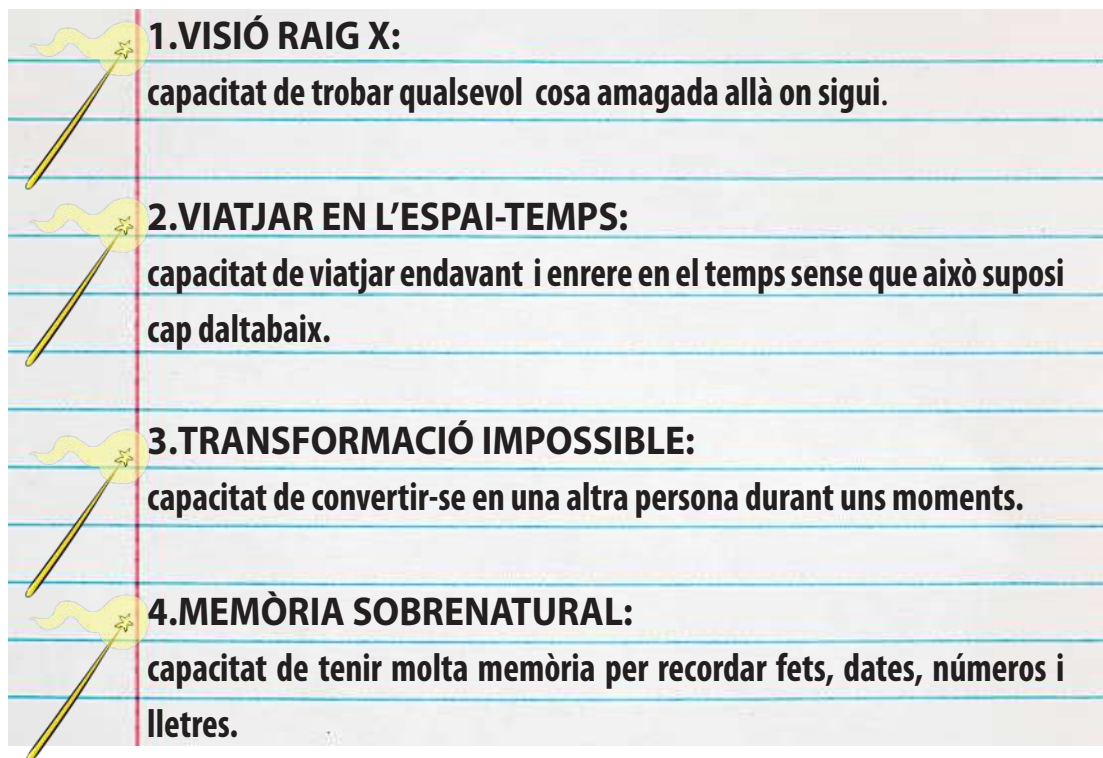
I ara, companys i companyes, els hem d'utilitzar tots per poder desxifrar **l'enigma de Bellovidere**.

Els herois i heroïnes no treballen mai sols, sempre busquen col·laboracions per ser més poderosos i intel·ligents.

Ens posaran a prova per veure si podem anar activant aquests superpoders. Cada vegada que passem una prova, estarem una mica més a prop de la solució de l'enigma.

Hi ha un **superpoder** que només tenen els i les mestres: la **CRONOQUINESIA**, el poder de parar el temps o modificar-lo quan ho creguin necessari.

Els poders que hem d'activar són:



Hauem de fer **4 grups** de manera que puguem treballar cooperativament.

Hauem de descobrir secrets de quatre personatges de la Cerdanya, però cada grup haurà de treballar tots 4 personatges per poder activar els 4 superpoders.


Si ja teniu els grups fets, podem començar. Recordeu que heu d'anar sempre amb el vostre grup i que cada membre del grup ha de respondre en el seu quadern.

Però, abans de començar, ens situem:

Som a Bellovidere, a Talló, Bellver de Cerdanya.

i *Actualment és un punt d'informació del Parc Natural Cadí-Moixeró, i és un centre d'interpretació que dona a conèixer el ric patrimoni cultural, natural i paisatgístic de la Cerdanya.*

Comencem?

 Aneu a la planta baixa de **Bellovidere**.

 Mireu en deteniment i per ordre els audiovisuals sobre el Parc Natural.



Marqueu els animals, rius, muntanyes i elements que hi surten. Heu de ser molt ràpids!!

1er AUDIOVISUAL

Roca foradada Merla Mallerenga Tosa Riu Segre

2n AUDIOVISUAL

Pi roig Pinyes Bolets Esquirol Geneta Torrent de l'Inglà

3er AUDIOVISUAL

Bedoll Pi negre Prats Gall fer Àguila daurada



Mireu el perfil de Bellver de Cerdanya a la paret del davant.



Responeu les següents preguntes:

· Quines comarques abasta el Parc Natural del Cadí-Moixeró?

.....

· Quantes hectàrees té?

.....

· Escriviu el nom de les serralades que hi ha al Parc Natural

.....





Aneu a la **maqueta del Parc Natural del Cadí –Moixeró**

Busqueu-hi la cara nord, localitzeu-hi els números que teniu a continuació i apunteu a què corresponen:

Nº 30

Nº 33



Bellver de Cerdanya (1.061 m) es localitza sobre un puig anomenat, en època medieval, Bellovidere, per tant, aquest seria el nom antic de Bellver.

Què deu significar? Fixeu-vos bé en la paraula mateixa.

Nº 32

Nº 33

Nº 46

Nº 57

Ara que ja estem situats en l'espai, continuem:



Aneu a la primera planta de Bellovidere

Aquí teniu els 4 personatges que haureu de treballar, cada un dels quals podrà activar un superpoder. Cada grup pot començar a treballar-los en un ordre diferent.



REINA DE BOR

ALDONÇA ROSSA

JOAN CADELL

SOLDAT ROMÀ

Aneu al plafó **Ara pluja/ Ara neu**

La cova de la Fou de Bor s'inunda fàcilment quan plou molt. Diuen les llegendes que hi viuen encantades o dones d'aigua, unes fades que viuen en muntanyes i boscos i a l'aigua de rius, rieres, estanys o gorgs.

Observeu el plafó i responeu :

1. En quin parc natural es troba la cova de la nostra protagonista?

.....

2. Plou molt en aquesta vall? I a les muntanyes?.....

3. Sabríeu dir el nom d'un riu que passa per Bellver?.....

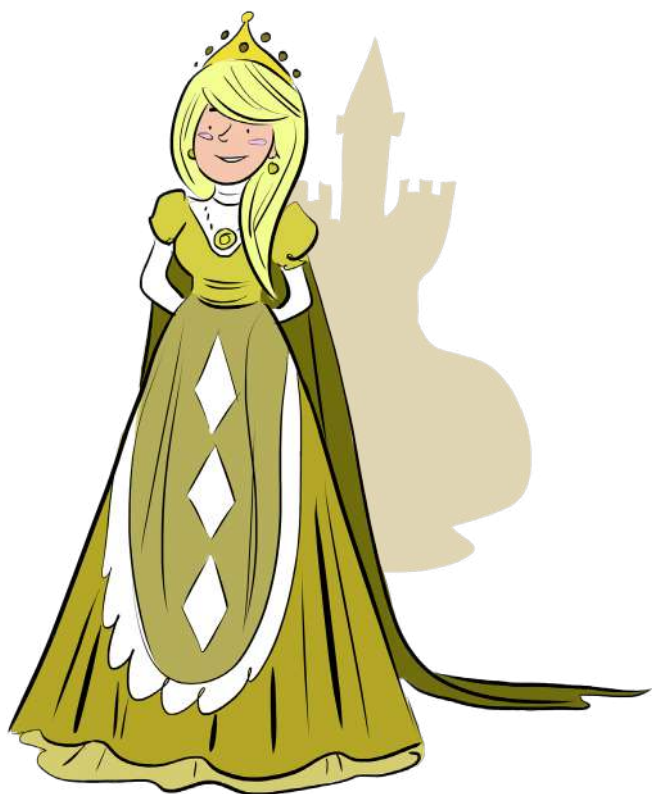
Aneu al plafó **Inversió tèrmica / les 4 estacions**

4. Fa fred a tot arreu del Parc Natural de la mateixa manera? Per què?.....

.....

Aneu a l'espai **Vols conèixer la nostra gent?**

Escolteu o llegiu la llegenda de la Reina de Bor:



A la cova de la Fou de Bor hi vivien les encantades, dones d'aigua que troben en aquest refugi aquós i feréstec el seu hàbitat natural. Diuen que, un dia, la reina de les encantades anava de part i, en tornar-se difícil, va acudir a assistir-la la llevadora de Bor. En agraïment, la reina de Bor va deixar-li triar entre un esclop de mel ple d'or i un esclop d'or ple de mel. La llevadora va triar l'esclop d'or ple de mel, i en marxar es va rentar les mans al riu. L'endemà va descobrir amb desencís que l'or de l'esclop s'havia tornat mel... I va sentir una veu profunda que li deia: "Si haguessis triat l'altre esclop, la mel s'hagués tornat or; i si no t'haguessis rentat les mans al riu, ara tot el que tocaries es tornaria or.



Obriu la finestra **Gent de Bosc**, i responeu

1. *Les dones d'aigua freqüentaven els boscos de Bellver de Cerdanya.*

Sabeu quins recursos es poden extreure del bosc?

.....

2. Quins recursos creieu que es fan servir en l'actualitat?

.....

La Reina de Bor li ofereix un esclop a la llevadora. Sabeu què és un esclop i per a què servia?

.....

Quina fusta s'utilitzava?.....

Havia de ser lleugera, impermeable, resistent i sense nusos. Per què els esclops eren tan apreciats a la Cerdanya i en llocs de muntanya?

.....

3. Per què s'han de cuidar i protegir els boscos?

.....

4. En quin museu de Bellver podem tenir més informació sobre la reforestació i el bosc?

.....



Reflexionem:

Si fóssiu capaços de transformar-vos en una llevadora, què hauríeu escollit? un esclop d'or ple de mel o un esclop de mel ple d'or? Podeu explicar què ens vol transmetre la llegenda?

.....
.....
.....
.....
.....
.....



*Heu activat el superpoder **TRANSFORMACIÓ IMPOSSIBLE: CAPACITAT DE CONVERTIR-SE EN UNA ALTRA PERSONA DURANT UNS MOMENTS.***

Continuem amb l'Aldonça Rossa



Aneu a l'espai **Vols conèixer la nostra gent?**

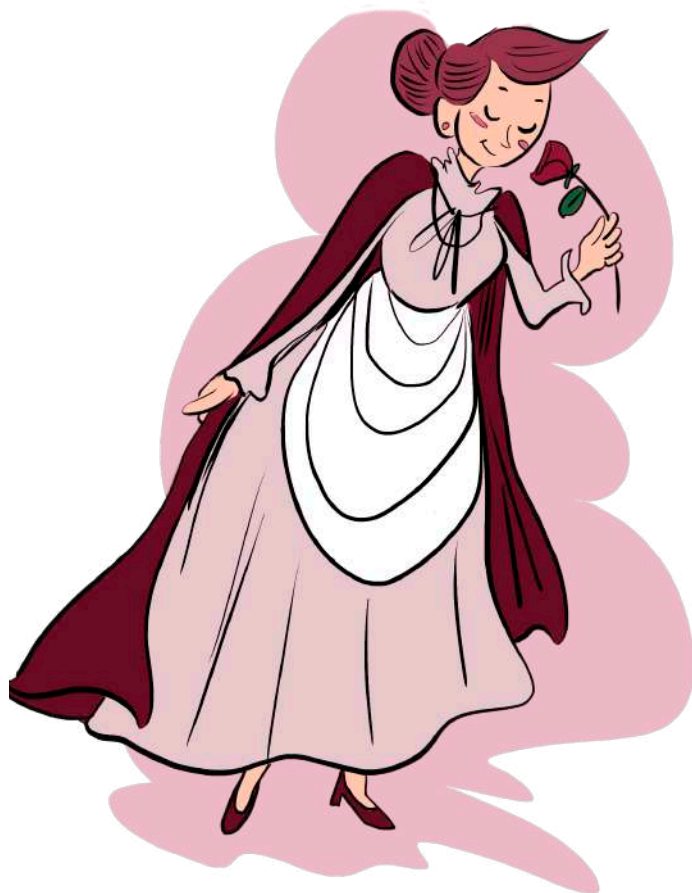
Busqueu l'Aldonça Rossa. Escolteu o llegiu la llegenda.

ALDONÇA ROSSA

Aldonça Rossa, la Bruixeta de Bellver

Hi havia una vegada, al bonic poble de Bellver de Cerdanya, una nena anomenada Aldonça Rossa. Tot i tenir només dotze anys, ja era molt valenta i espavilada, i el seu pare l'enviava a comprar i vendre productes per poder portar algunes monedes a casa.

En un d'aquests viatges, mentre anava cap a Puigcerdà per vendre una gallina i llavors de cànem, va trobar-se una dona al mig del camí. Es va presentar com la bruixa Juanga i li va explicar les meravelles que feia: volava, creava pocions, invocava a éssers màgics i maleïa a qui li feia la guitza ...Feia màgia! La nena, embadalida, va acceptar ser una bruixa sense pensar-s'ho dues vegades.



Un cop convertida en bruixa, va reprendre el camí cap a Bellver per començar la seva nova vida. Però, casualment o no, es va trobar amb una altra dona. Aquest cop era una remeiera anònima que li va ensenyar a curar les galteres. Així doncs, tornà a Bellver i, gràcies a tot el que havia après pel camí, va exercir de remeiera. El seu èxit era enorme i venia gent de tot arreu perquè la bruixeta de Bellver – nom amb la qual se la coneixia – els curés.

La seva fortuna va ser tan gran com la seva popularitat, fins que un veí la va denunciar. Durant l'interrogatori ella va confessar que era bruixa i va explicar que sobrevolava l'estany de Malniu a les nits amb les seves companyes i companys. Finalment, tot va acabar més o menys bé: se li va prohibir exercir tant de bruixa com de remeiera si volia continuar vivint. L'Aldonça va seguir viva, sí, però va perdre la fama, la feina i la fortuna.



Aneu a l'espai **El Rebost**



L'Aldonça era una nena que vivia amb la seva família al camp, en una masia. Què devien menjar?.....

Anava a vendre productes al mercat un cop per setmana. Quins productes devia portar a vendre?.....



Aneu a l'espai **Vols conèixer la nostra gent?**



Busqueu la finestra **remeieres i curanderes**



L'Aldonça va aprendre l'ofici de remeiera. Escriviu algunes plantes que serveixen per ajudar a curar algunes dolències o alguns mals.

.....
.....
.....



Com que abans la gent no tenia hospitals a prop ni tampoc metges, quan hi havia una dona que sabia remeis per guarir hi anava tothom de tot arreu per curar-se. Com se les mal anomenava, aquestes dones?.....



Hi ha un estany a la Cerdanya que, segons diuen les llegendes, les bruixes visitaven i hi volaven per sobre. En sabeu el nom?.....
On està situat?



Al segle XVI i XVII hi va haver una persecució de bruixes. Molta gent creia en les bruixes i, sovint, dones grans o indefenses eren acusades de bruixa i de tots els mals que patia la societat, perquè es creia que provocaven tempestes i calamitats.

A l'Aldonça li van fer un judici.



Què li va passar?.....
.....
.....



Reflexionem:

En els contes, les bruixes solen ser personatges malvats. Per què creus que se les anomenava bruixes i eren mal vistes aquestes dones que guarien els mals amb plantes remeieres i remeis que la medicina no utilitzava?

.....
.....
.....
.....
.....



Heu activat el superpoder MEMÒRIA SOBRENATURAL: CAPACITAT DE TENIR MOLTA MEMÒRIA PER RECORDAR FETS, DATES, NÚMEROS I LLETRES.

 Aneu a l'espai **Vols conèixer la nostra gent?**

 Obriu la finestra de Joan Cadell. Escolteu o llegiu la llegenda.




La dama del castell de Nyer i la de la Torre d'Arança a Bellver de Cerdanya, eren germanes i totes dues estaven embarassades alhora. Al poble hi havia dues germanes molt pobres, tant, que es veien obligades a demanar almoïna. Totes dues també estaven embarassades al mateix temps que les altres senyores.

Un dia d'hivern, sense saber-ho l'una de l'altra, les dues germanes captaires van trucar a la porta del castell de Nyer l'una i de la torre d'Arança l'altra, i van parar la mà per demanar caritat.

Com si s'ho haguessin dit, les dues dames, en veure l'estat de les pidolaires, les van fer fora i els van dir que si no tenien menjar no havien de posar fills al món. Les dues mendicants, en sentir aquestes paraules, van començar a plorar desesperadament i van maleir les dames. La que va trucar a la porta del castell de Nyer va desitjar que la dama donés a llum set garrins en lloc d'un infant, i la seva germana, en maleir la dama de la torre d'Arança, li desitjà que donés a llum set cadells. Passat el temps, la dama de Nyer va tenir set infants mig garrins mig persones; la dama d'Arança, set nois també mig cadells; les dues germanes captaires infantaren cada una un minyó com una rosa. Les dues dames van morir de pena i de vergonya en veure's mares d'aquella fillada mig bèsties mig persones.

Els fills de les dames, en lloc d'estimar-se i de compadir-se per la desgràcia d'uns i altres, es tenien un odi a mort i es reien els uns dels altres. I a mesura que s'anaven fent grans més s'anaven odiant, fins a arribar a formar dos grans partits anomenats l'un dels Nyerros, que vol dir porcell o garrí, i l'altre dels Cadells o gossets, i durant molts anys els nobles catalans van formar part d'un d'aquests dos bàndols.

 *A la Catalunya del segle XVII-XVIII hi havia molts bandolers, persones que assaltaven els camins per robar. Hi havia una gran crisi econòmica, social i política de la societat catalana i molts nobles s'havien empobrit, i per això es dedicaven a fer de bandolers.*


 Qui vivia a la Torre de Cadell?

A la Cerdanya, quin personatge que li deien el **Cadell** va formar el bàndol dels Cadells?


.....
Els bandolers, nobles empobrits que assaltaven les persones que passaven pels boscos i camins per robar-los, de quins dos bàndols eren?
.....

 Aneu a l'espai **Per què som tan històrics?**

Busqueu **Nyerros** contra **Cadells**

 Quina arma era un **pedrenyal**? Com era?.....
.....

 Aneu a l'espai **El Parc Natural del Cadí-Moixeró**, a la planta baixa de **Bellovidere**.

 Busqueu la línia del temps.
Escolliu cinc fets que us semblin importants de la línia del temps per explicar la història de Bellver a la resta de companys.

.....
.....
.....
.....
.....

 Reflexionem:

Hem vist que un dels fets importants del segle XVII va ser la lluita entre bandolers. Per què us sembla que hi havia tants bandolers?

.....
.....
.....
.....
.....



Heu activat el superpoder VISIÓ RAIG X: CAPACITAT DE TROBAR QUALSEVOL COSA AMAGADA ALLÀ ON SIGUI.

EL SOLDAT ROMÀ

↔ Aneu a l'espai **Per què som tan històrics?**

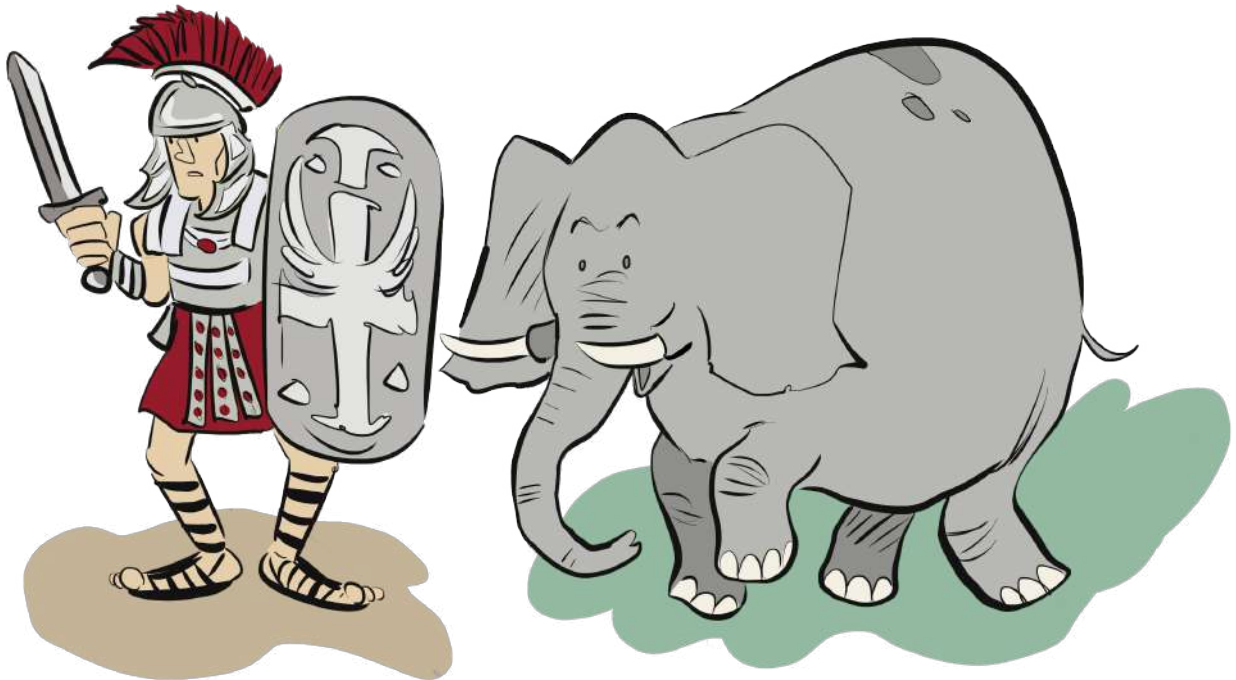
Fa 2.500 anys, aquestes terres estaven ocupades pels kerretans (ceretans), poble de cultura ibèrica.

 A què es dedicaven els ibers?

.....

i **La destrucció del tossal de Baltarga**

El tossal de Baltarga, lloc on habitaven ibers (segles IV-III ANE), es va destruir sobtadament quan passaven pel Pirineu les tropes del cartaginès Hanníbal, que anaven sobre elefants.




 Saps què volia fer el general cartaginès Hanníbal i per què travessava el Pirineu? Qui eren els seus enemics?

.....

.....

i **La Cerdanya va ser ocupada pels romans.**

L'exèrcit romà va portar a terme una explotació del territori i va controlar la principal via de comunicació: en diem l'*strata ceretana* (carretera de la Cerdanya o Cerdana), que recorria la vall del Segre.

 Quin objecte de ferro dels romans s'ha trobat en una excavació i que s'anomena d'Aquil·les i Pentesilea?

Què hi ha dibuixat i gravat en aquest objecte?.....



A causa de la importància de l'objecte, a qui devia pertànyer?

Feu un dibuix de l'objecte

Si s'ha trobat una moneda amb la cara de l'emperador Juli Cèsar, creieu que les tropes romanes de Juli Cèsar van passar per la Cerdanya?



Castell de Bellver



Es va construir un castell uns segles després del pas dels romans per la Cerdanya. Què controlava el castell?.....



També en aquesta època medieval es va construir la que es diria "la catedral de la Cerdanya". Podeu buscar de quina església romànica es tracta?.....



Reflexionem:

Ja veus que Bellver i la Cerdanya han estat ocupades per diferents civilitzacions i cultures. Per què et sembla que han estat sempre ocupades? Què deu tenir aquest territori?

.....

.....

.....

.....

.....

.....



Heu activat el superpoder VIATJAR EN L'ESPAI-TEMPS: CAPACITAT DE VIATJAR ENDAVANT I ENRERE EN EL TEMPS SENSE QUE AIXÒ SUPOSI CAP DALTABAIX.



Si ja heu treballat tots 4 personatges, per acabar, aneu a l'espai **Som més de fets o de llegendes?**

Busqueu una altra llegenda que us agradi i anoteu-ne el seu títol.

.....

Amb tots els companys/es de classe i amb tots els superpoders heu guanyat el codi per desxifrar ***l'enigma de Bellovidere!***

Codi:

A · -	J · - - -	S · · ·	2 · · - - -
B - · · ·	K - · -	T -	3 · · · - -
C - · · ·	L · - · ·	U · · -	4 · · · · -
D - · ·	M - -	V · · · -	5 · · · · ·
E ·	N - ·	W · - -	6 - · · · ·
F · · - ·	O - - -	X - · · -	7 - - · · ·
G - - ·	P · - - ·	Y - · - -	8 - - - · ·
H · · · ·	Q - - · -	Z - - · ·	9 - - - - ·
I · ·	R · - ·	1 · - - - -	0 - - - - -

Aneu al text del principi i intenteu omplir-lo amb les paraules que heu aconseguit amb el codi.

*Enhorabona i bona feina, superherois i superheroïnes!
Ens veiem en un altre enigma per resoldre!*

